

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/61/2018
Identifikačné číslo spisu:	8011899387
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8011899387.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X., bývajúceho v D., 2/ I., bývajúceho v D., zastúpených JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom v Bratislave, Trenčianska 57, 3/ Pozemkového spoločenstva Slovenská Ves, so sídlom v Slovenskej Vsi 68, IČO: 37 878 841, proti žalovaným 1/ Obci Slovenská Ves, so sídlom v Slovenskej Vsi 50, IČO: 00 326 500, zastúpenej JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom v Poprade, Námestie sv. Egídia 11/6, 2/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, 3/ X., bývajúcemu v J., 4/ X., bývajúcej v D., 5/ X., bývajúcej v D., 6/ K., bývajúcej v I., a 7/ H., bývajúcej v I., (žalovaní 3/ až 7/ ako právni nástupcovia po W., naposledy bývajúcemu v I.), žalovaní 4/ až 7/ zastúpení X. - žalovaným 3/, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 10 C 193/2004, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2013 sp. zn. 18 Co 104/2011 a proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 229/2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2013 sp. zn. 18 Co 104/2011, uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 229/2013 a uznesenie Okresného súdu Poprad z 26. apríla 2013 č. k. 10 C 193/2004-506 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad rozsudkom z 30. marca 2011 č. k. 10 C 193/2004-448 žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol a rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie.

1.1. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 1 a § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov, § 1, § 3, § 4, § 9, § 10, § 20, § 22 a § 25 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov, § 415, § 417 ods. 1 a § 420 Občianskeho zákonníka a § 139b ods. 15 písm. a/ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona) v znení neskorších predpisov, vecne tým, že žalobu v časti určenia neplatnosti poznámky o nariadení predbežného opatrenia na základe uznesenia Okresného súdu Kežmarok z 24. septembra 2001 č. k. Nc 507/01-10 zapísanej na LV č.

XXX pre kaz. úz. I. a uloženia povinnosti Správe katastra Kežmarok vykonať výmaz tejto poznámky bolo potrebné ako bezpredmetnú a nedôvodnú zamietnuť, pretože rozhodnutie okresného súdu, na základe ktorého bola táto poznámka zapísaná, bolo na odvolanie uznesením Krajského súdu v Prešove zo 4. júna 2002 sp. zn. 3 Co 52/2002 zrušené a po schválení registra obnovenej evidencie pozemkov v obci Slovenská Ves bol LV č. XXX zrušený a zápisy doterajších vlastníckych vzťahov boli vykonané na nových LV č. XXXX a XXXX pre kat. úz. I., na ktorých sa uvedená poznámka nenachádza.

1.2. Ako nedôvodnú vyhodnotil tiež žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanej 1/ oznámiť žalobcovi 1/, že nemá námietky proti rekonštrukcii oplatenia medzi pozemkami parc. č. X/X a parc. č. XX/X nachádzajúcich sa v kat. úz. I., pričom vychádzal z toho, že spoluvlastníčka pozemku parc. č. X/X v kat. úz. I. K. nedala súhlas žalobcovi 1/ ako väčšinovému spoluvlastníkovi, aby sám disponoval s týmto pozemkom, a teda vzhľadom na okruh účastníkov je tu neúplná aktívna vecná legitimácia. Takisto zobral do úvahy skutočnosť, že podľa stavebného zákona pri udržiavacích prácach, najmä pri oprave oplatenia a výmeny jeho častí, ak sa tým nemení jeho trasa, nie je potrebné ohlásenie stavby ani stavebné povolenie, a preto nie je potrebné, aby žalovaná 1/ dávala písomné oznámenie, že proti rekonštrukcii existujúceho oplatenia nemá námietky.

1.3. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 1 225 000,- Sk (40 662,55 eur) s príslušenstvom z titulu ušlého dojednaného nájomného podľa zmluvy o nájme nebytových priestorov uzavretej 15. decembra 1999 medzi žalobcom 1/ ako prenajímateľom a pôvodným žalobcom 2/ spoločnosťou AES spol. s r.o. ako nájomcom, a povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 2 905 607,- Sk (11 617,87 eur) s príslušenstvom z titulu ušlého zisku za skončenie prevádzky výroby reziva a prevádzkovania pily v prevádzkarni Slovenská Ves č. 68 u pôvodného žalobcu 2/ spoločnosti AES spol. s r.o. Uvedenú zmluvu o nájme nebytových priestorov považoval za neplatnú z dôvodu, že žalobca 1/ nebol sám výlučným vlastníkom prenajatých nehnuteľností a zmluvu uzavrel bez predchádzajúceho súhlasu druhej spoluvlastníčky nehnuteľností K.. Pokiaľ išlo o škodu, ktorá mala pôvodnému žalobcovi 2/ vzniknúť zrušením prevádzky výroby reziva a prevádzkovania pily, mal preukázať, že uvedené bolo zrušené a zrušenie v živnostenskom registri vyznačené na základe písomného oznámenia pôvodného žalobcu 2/ AES spol. s r.o. z 27. septembra 2002, a to z dôvodu veternej kalamity a lykožrútovej kalamity lesa s následným požiarom lesa, čím bola žalobcovi 3/ zamedzená možnosť vykonávať ťažbu dreva v ňom a spracúvať ho v zrušenej prevádzkarni patriacej pôvodnému žalobcovi 2/. Z týchto dôvodov neobstojí argumentácia žalobcu, že mu bolo znemožnené ďalej pokračovať v nájme nehnuteľností, ťažbe dreva a jeho spracúvaní len v dôsledku nariadenia predbežného opatrenia Okresným súdom Kežmarok. Vecne mu škodu nikto zo žalovaných nespôsobil, ale išlo ňo o dôsledok vlastného rozhodnutia o zrušení prevádzkarne a o zodpovednosť za riziko podnikania. Keďže okresný súd nevydal rozhodnutie, ktorým by zasahoval alebo obmedzoval práva žalobcov, a v konaní nebolo preukázané, že by pôvodnému žalobcovi 2/ zakázal výrobu reziva a prevádzkovanie pily príslušný orgán na úseku živnostenského podnikania, absentuje tu právny titul pre priznanie náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb.

1.4. Nárok žalobcu 1/ na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 350 000,- Sk (11 617,87 eur) ročne od 1. júla 2004 až do oznámenia žalovanej 1/, že nemá námietky proti rekonštrukcii oplatenia, s príslušenstvom zamietol s odkazom na vyššie uvedené dôvody týkajúce sa druhého petitu žaloby (nedostatok úplnej aktívnej vecnej legitimácie žalobcu 1/ a skutočnosť, že na vykonanie udržiavacích prác, najmä pri oprave oplatenia a výmeny jeho častí, ak sa tým nemení jeho trasa, nie je potrebné ohlásenie stavby ani stavebné povolenie) a dodal, že ak si žalobca 1/ uplatnil tento nárok podľa teraz platného zákona č. 514/2003 Z.z., hoci žiadosť podal 7. októbra 2002 za účinnosti predchádzajúceho zákona č. 58/1969 Zb., išlo by o porušenie zásady zákazu retroaktivity, pretože nový zákon nemožno použiť na vzťahy, resp. postupy alebo údajné nezákonné rozhodnutia orgánov, ku ktorým došlo pred 1. júlom 2004.

1.5. Súd prvej inštancie ako nedôvodnú vyhodnotil žalobu v časti o zaplatenie sumy 2 008 672,- Sk (66 675,70 eur) s príslušenstvom, ktorej sa žalobca 3/ domáhal proti žalovaným 2/ až 7/ z titulu náhrady ušlého zisku za nevyťažené a nespracované drevo z lesa, ku ktorému malo dôjsť nariadením predbežného opatrenia na základe uznesenia Okresného súdu Kežmarok z 24. septembra 2001 č. k. Nc 507/01-10, vydaného na návrh právneho predchodcu žalovaných 3/ až 7/ v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorým súd uložil žalovaným spoluvlastníkom S., C., S., K., Z., K., X. a žalobcovi 1/ zdržať sa akéhokoľvek konania súvisiaceho s obhospodarovaním predmetných

lesných pozemkov. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že uvedené uznesenie bolo na odvolanie zrušené a týkalo sa len konkrétnych spoluvlastníkov predmetných lesných pozemkov a nie žalobcu 3/. Žalobu v tejto časti teda bolo potrebné zamietnuť pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi zrušeným predbežným opatrením vo vzťahu k žalobcovi 3/. Navyše, právny predchodca žalovaných 3/ až 7/ len využil svoje právo spoluvlastníka podať žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a v rámci začatého súdneho konania požiadať o dočasnú úpravu práv a povinností medzi niektorými spoluvlastníkmi, preto nemôže byť daná jeho zodpovednosť za škodu. Zodpovednosť za uvedenú škodu nemôže niesť ani žalovaná 2/, pretože okresný súd ani iný príslušný štátny orgán nevydali žiadne rozhodnutie, ktorým by zasiahli alebo obmedzili práva žalobcu 3/, a škoda bola spôsobená na základe objektívnych skutočností - vis maior.

1.6. Súd zamietol žalobu aj v časti o uloženie povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť nemajetkovú ujmu spolu vo výške 2 008 672,- Sk (66 675,70 eur) s príslušenstvom, ktorá mala vzniknúť S., C., S., K., Z. a žalobcovi 1/, z dôvodu nedostatku aktívnej legítimácie podielových spoluvlastníkov, ktorí nie sú účastníkmi tohto konania, a tiež vecnej neopodstatnenosti tohto nároku vyhodnotenej pri piatom petite žaloby. Na záver súd prvej inštancie dodal, že nároky uplatnené tretím až šiestym petitom žaloby proti žalovanej 1/ sú nedôvodné, pretože vznikli za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., ktorý neupravoval náhradu škody voči obci, resp. zodpovednosť orgánu územnej samosprávy pri výkone samosprávy. Nároky smerujúce proti žalovanej 2/ sú neopodstatnené pre absenciu príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody, ktoré napokon v konaní ani neboli preukázané. Takisto neopodstatnené sú proti žalovaným 3/ až 7/, ktorí žalobcom žiadnu škodu svojim zavineným konaním nespôsobili.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ rozsudkom z 28. januára 2013 sp. zn. 18 Co 104/2011 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a v odôvodnení rozsudku sa vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami pre rozhodnutie o všetkých žalobcami uplatnených nárokoch uvedených v žalobných petitoch 1 až 6. Skutkové zistenia zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistenom skutkovom stave, pričom na týchto správnych skutkových zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k prvému, druhému a štvrtému petitu v celom rozsahu stotožnil a skonštatoval jeho správnosť. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o žalobných petitoch uvedených v bode 3, 5 a 6 sa nestotožnil s právnym záverom o nedostatku aktívnej vecnej legítimácie a o neplatnosti nájomnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom 1/ a pôvodným žalobcom 2/, avšak dodal, že tieto závery nemajú zásadný vplyv na správnosť rozhodnutia v uvedenej časti, pretože podstatnou skutočnosťou pre zamietnutie uplatnených nárokov žalobcov bola nepreukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, za ktorú by štát a žalovaní 3/ až 7/ niesli zodpovednosť. Za správny považoval záver súdu prvej inštancie, že vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody a nemajetkovej ujmy pri jednotlivých žalobných petitoch zákon č. 514/2003 Z.z. nemožno aplikovať.

3. Okresný súd Poprad uznesením z 26. apríla 2013 č. k. 10 C 193/2004-506 uložil žalobcom 1/ až 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej 1/ náhradu trov konania vo výške 3 783,84 eur na účet jej zástupcu do 15 dní od právoplatnosti uznesenia, žalovaným 2/ až 7/ proti žalobcom 1/ až 3/ nepriznal náhradu trov konania a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 142 ods. 1, § 149 ods. 1, § 151 ods. 1, 3 a 8 a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 10 ods. 1, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, vecne tým, že žalovaná 1/ mala vo veci plný úspech proti neúspešným žalobcom, preto jej vzniklo právo na náhradu trov konania, ktorú jej priznal vo vyčíslenej výške, s výnimkou odmeny za úkon - ďalšiu poradu s klientom dňa 1. decembra 2010, ktorú vyhodnotil ako nedôvodnú. Náhradu trov konania na súde prvej inštancie úspešným žalovaným 2/ až 7/ a náhradu trov odvolacieho konania všetkým žalovaným nepriznal z dôvodu jej neuplatnenia v konaní.

4. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ a žalovanej 1/ uznesením z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 299/2013 rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách medzi žalobcami a žalovanou 1/ zmenil tak, že žalobcom 1/ až 3/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov konania žalovanej 1/ vo výške 3 304,57 eur na účet jej zástupcu do troch dní od právoplatnosti uznesenia, a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odvolanie žalovanej 1/ nepovažoval za dôvodné, pretože trovy odvolacieho konania, ktoré jej vznikli, boli zahrnuté do trov prvoinštančného konania, a teda nebola na svojich právach ukrátená. Odvolanie žalobcov vyhodnotil ako sčasti dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalovanej 1/ priznal náhradu trov len za úkony potrebné na účelné bránenie práva, a to v celkovej výške 3 304,57 eur. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p.

5. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu z 28. januára 2013 sp. zn. 18 Co 104/2011 podali žalobcovia 1/ až 3/ dovolanie, ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa ich názoru súdy oboch nižších inštancií im odmietli prístup k súdu a ich nesprávnym postupom im odňali možnosť konať pred súdom tým, že sa vo svojich rozhodnutiach nevyjadrili k väčšine dôvodov, ktorými odôvodňovali žalobou uplatnené nároky, nerozhodli o všetkých žalobou uplatnených procesných nárokoch, nevykonali nimi predložené dôkazy a vec nesprávne právne posúdili, pretože dôvodnosť ich žaloby spočíva v prekročení právomoci Okresného súdu Kežmarok, ktorý rozhodol o hospodárení v lese napriek tomu, že túto právomoc zákon o lesoch zveruje do výlučnej kompetencie lesným úradom. Ďalej namietali, že súdy im nedoručili vyjadrenie žalovanej 1/ k ich odvolaniu a vec rozhodli bez toho, aby im umožnili na toto vyjadrenie primerane reagovať. Odvolaciemu súdu zároveň vytýkali, že o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania napriek tomu, že vykonal dokazovanie, ktorým zmenil resp. doplnil právne a skutkové zistenia súdu prvej inštancie a k týmto záverom im neumožnil vyjadriť sa a navrhnúť dôkazy na ich vyvrátenie alebo spochybnenie. Navrhli, aby dovolací súd rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

6. Žalobcovia 1/ až 3/ dovolaním napadli tiež uznesenie odvolacieho súdu z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 299/2013 o trovách konania. Súdom oboch nižších inštancií vytýkali, že ich postupom im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktorá vada mala spočívať v tom, že dovolací súd sa nevysporiadal s tvrdenými odvolacími dôvodmi vo veci určenia náhrady trov konania a vec nesprávne právne posúdil, ak pri rozhodovaní nevzal do úvahy § 150 ods. 1 O.s.p. a ak priznal náhradu trov konania za úkony žalovanej 1/, ktoré im neboli doručené a ktoré neboli potrebné pre účelné bránenie práva. Navrhli, aby dovolací súd rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

7. Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniam žalobcov uviedla, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a nie sú naplnené ani dovolateľmi formálne deklarované dôvody prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Za procesne neprípustné považovala aj dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, pretože podľa jej názoru dovolatelia dovolacie dôvody v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namietajú neopodstatnene. Z uvedených dôvodov navrhla dovolania odmietnuť resp. zamietnuť.

8. Žalovaní 2/ až 7/ sa k dovolaniam žalobcov nevyjadrili.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. (teraz § 444 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej len „C.s.p.“) a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

10. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie

je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia prvej vety, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom [žalobcovia 1/ a 2/ zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), za žalobcu 3/ koná jeho zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.)], bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

12. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcov bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov civilného procesného práva o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C.s.p.). Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (por. tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

13. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (por. § 236 ods. 1 O.s.p.).

14. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

15. V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

16. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (por. R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto

ustanovení; rozhodujícím je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

18. Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zamerl na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

19. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.). Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

20. Dovolatelia namietajú, že nedoručením vyjadrenia žalovanej 1/ k ich odvolaniu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené žalovanej 1/. Žalovaná 1/ sa k odvolaniu žalobcom písomne vyjadrila. Hoci jej vyjadrenie bolo formulované ako skutková a právna argumentácia, nebolo žalobcom doručené v odvolacom konaní. Žalobcovia teda nemali v odvolacom konaní možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu vyjadriť, pretože súd prvej inštancie ani dovolací súd im toto vyjadrenie žalovanej 1/ nedoručil v štádiu odvolacieho konania.

21. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhej procesnej strane daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

22. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovanej 1/ (č. l. 478) k odvolaniu žalobcov 1/ až 3/ (č. l. 465) bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobcom mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola žalobcom vytvorená, preto opodstatnene tvrdia, že im tým bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

23. Vzhľadom na to, že v konaní bola dovolateľom odňatá možnosť pred súdom konať, je ich dovolanie nielen prípustné (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2013 sp. zn. 18 Co 104/2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia sa nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

24. V prejednávanej veci žalobcovia 1/ až 3/ dovolaním napadli tiež uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 229/2013, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že vydanie rozhodnutia o trovách konania je jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Závislosť výrokov od seba vyplýva z charakteru konkrétneho právneho vzťahu. Vo všeobecnosti možno o závislosti hovoriť vtedy, ak medzi výrokmi existuje istý vzťah prejudiciality. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej uznesenie o trovách konania ako závislé rozhodnutie stráca svoj podklad. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ustálila, že závislým výrokom môže byť nielen (opravným prostriedkom nedotknutý) výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

25. So zreteľom na uvedené v prejednávanej veci bolo nevyhnutné zrušiť okrem dovolaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu aj naň nadväzujúce uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Co 229/2013 ako aj uznesenie Okresného súdu Poprad z 26. apríla 2013 č. k. 10 C 193/2004-506, týkajúce sa trov konania, a to bez ohľadu na prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalobcov smerujúceho proti týmto rozhodnutiam, pretože ide o výrok (rozhodnutie) závislý od rozhodnutia o výroku, ktorý bol napadnutý dovolaním (§ 439 písm. a/ C.s.p.); v opačnom prípade by tieto rozhodnutia o trovách konania bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej zostali osamotené a strácali by rozumný zmysel, čo by odporovalo princípu právnej istoty (I. ÚS 549/2015).

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.